

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ



248383



การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ระหว่างวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับวิธีสอนปกติ

ศุภกัญญา แสงคุ้มวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2553

๖๐๐๒๕๓๖๑๘

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ



248383

การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ระหว่างวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับวิธีสอนปกติ

ศุภกวีลย์ แสงคุ้มวงศ์



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับวิธีสอนปกติ เสนอโดยนางศุภกัณณ์ แสงคุ้มวงศ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

(นายตระกูล จันทสุนทร)

วันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2554

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร.เนติ เฉลยวาเรศ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง)

.....กรรมการ
(ดร.มารุต พัฒนาผล)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

| | |
|-------------------|--|
| หัวข้อวิทยานิพนธ์ | การเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ กับวิธีสอนปกติ |
| อาจารย์ที่ปรึกษา | รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง ดร.มารุต พัฒนาผล |
| ชื่อนักศึกษา | ศุภกวีลย์ แสงคุ้มวงศ์ |
| สาขาวิชา | หลักสูตรและการสอน |
| ปีการศึกษา | 2553 |

บทคัดย่อ

248383

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง
กฎหมายน่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน เรื่องกฎหมายน่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับวิธีสอนปกติ 3) เปรียบเทียบ
เจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับวิธีสอนปกติ
4) เปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับวิธีสอน
ปกติ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางปลาม้า "สูงสุमारผดุงวิทย์"
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ซึ่งได้จาก
การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีจับสลากห้องเรียน 2 ห้องเรียน จำนวน
80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
1) แผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอนโดยใช้ บทบาทสมมติ 2) แผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอนปกติ
3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.879 4) แบบวัดเจตคติต่อกิจกรรม
การเรียนรู้ 5) แบบประเมินพฤติกรรม การเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (mean)
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และสถิติทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกฎหมายน่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติหลังเรียน
สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกฎหมายน่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติสูงกว่าวิธีสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติสูงกว่าวิธีสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. พฤติกรรมการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติสูงกว่าวิธีสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. the students' attitude towards the topic was higher when they were taught using a role-play method than using a conventional method at a significance level of .05.

4. the students' learning behaviors were better when they were taught using a role-play method than using a conventional method at a significance level of .05.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์จาก ดร.เนติ เฉลยวาเรศ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.มารุต พัฒนผล กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ ซึ่งแนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย รวมทั้งให้กำลังใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรินทิพย์ ภู่อาลี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณวิไล นันทมานพ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณ นายประเสริฐ สุนทรเนตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า “สูงสูดมารผดุงวิทย์” นายประดิษฐ์โชค แสงคุ้มวงศ์ สามี นายภิรัชฌาญณ์ นายธีรภาพ แสงคุ้มวงศ์ บุตร ตลอดจนเพื่อน ๆ นักศึกษาปริญญาโท รุ่น 15 ศูนย์สุพรรณภูมิ ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย จนประสบผลสำเร็จทางการศึกษาอันมีคุณค่ายิ่ง

ศุภักวัลย์ แสงคุ้มวงศ์

สารบัญ

| | หน้า |
|--|------|
| หน้าอนุมัติ | ก |
| บทคัดย่อภาษาไทย | ข |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ | ง |
| ประกาศคุณูปการ | ฉ |
| สารบัญ | ช |
| สารบัญตาราง | ฅ |
| สารบัญภาพ | ฉ |
| บทที่ 1 บทนำ | 1 |
| ภูมิหลัง | 1 |
| ความมุ่งหมายของการวิจัย | 5 |
| ความสำคัญของการวิจัย | 6 |
| ขอบเขตของการวิจัย | 6 |
| นิยามศัพท์เฉพาะ | 7 |
| กรอบแนวคิดในการวิจัย | 8 |
| สมมติฐานในการวิจัย | 10 |
| บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง | 11 |
| หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 | 12 |
| ความต้องการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 | 12 |
| ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม | 15 |
| สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม | 17 |
| การจัดการเรียนรู้ | 20 |
| คุณภาพของผู้เรียน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เมื่อจบชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 | 22 |

บทที่ 2 (ต่อ)

| | |
|--|----|
| คำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา 4 รหัสวิชา ส 22102 กลุ่มสาระ | |
| การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 | 23 |
| สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัด เรื่องกฎหมายน่ารู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ... | 24 |
| วิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ | 25 |
| ความหมายบทบาทสมมติ | 25 |
| จุดมุ่งหมายและประโยชน์การใช้บทบาทสมมติ | 26 |
| องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอนบทบาทสมมติ | 26 |
| ขั้นตอนการแสดงบทบาทสมมติ | 27 |
| เทคนิคและข้อเสนอแนะในการใช้บทบาทสมมติ | 28 |
| ข้อดีและข้อจำกัดวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ | 32 |
| วิธีสอนปกติ | 33 |
| ความหมายวิธีสอนปกติ | 33 |
| ลักษณะของวิธีสอนปกติ | 34 |
| ขั้นตอนของวิธีสอนปกติ | 35 |
| ข้อดีและข้อเสียของวิธีสอนปกติ | 36 |
| ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน | 37 |
| ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน | 37 |
| แนวคิดทฤษฎีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน | 38 |
| จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน | 40 |
| ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน | 41 |
| การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน | 42 |
| เจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ | 43 |
| ความหมายของเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ | 43 |
| ลักษณะของเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ | 45 |
| องค์ประกอบของเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ | 48 |
| ประเภทของแบบวัดเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ | 51 |
| การสร้างแบบวัดเจตคติตามวิธีของลิเคอร์ท์ | 52 |
| การวัดเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ | 54 |
| พฤติกรรมการเรียนรู้ | 55 |
| ความหมายของพฤติกรรม | 55 |
| ความหมายของพฤติกรรมการเรียนรู้ | 56 |

บทที่ 2 (ต่อ)

| | |
|--|----|
| การจำแนกพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ | 57 |
| องค์ประกอบของพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ | 62 |
| การพัฒนาพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ | 62 |
| กระบวนการวัดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ | 64 |
| การวัดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ | 65 |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง | 65 |
| งานวิจัยในประเทศ | 65 |
| งานวิจัยต่างประเทศ | 67 |
| | |
| บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย | 70 |
| ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง | 70 |
| เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย | 70 |
| การสร้างและการหาคคุณภาพของเครื่องมือ | 71 |
| การเก็บรวบรวมข้อมูล | 78 |
| การวิเคราะห์ข้อมูล | 80 |
| สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล | 80 |
| | |
| บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล | 85 |
| สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล | 85 |
| ผลการวิเคราะห์ข้อมูล | 85 |
| | |
| บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ | 89 |
| ความมุ่งหมายของการวิจัย | 89 |
| สมมติฐานในการวิจัย | 89 |
| ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง | 90 |
| เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย | 90 |
| การเก็บรวบรวมข้อมูล | 90 |
| การวิเคราะห์ข้อมูล | 91 |
| สรุปผลการวิจัย | 91 |
| อภิปรายผล | 92 |
| ข้อเสนอแนะ | 95 |

ญ

| | หน้า |
|---|------|
| บรรณานุกรม | 97 |
| ภาคผนวก | 105 |
| ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ | 106 |
| ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ | 108 |
| ภาคผนวก ค แผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ | 114 |
| ภาคผนวก ง แผนการจัดการเรียนรู้วิธีสอนปกติ | 222 |
| ภาคผนวก จ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน | 316 |
| ภาคผนวก ฉ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง | 322 |
| ภาคผนวก ช วิธีวิเคราะห์ข้อมูล | 330 |
| ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์ | 348 |

สารบัญตาราง

| | หน้า |
|--|------|
| ตาราง 1 สารการเรียนรู้แกนกลางและตัวชี้วัดเรื่อง กฎหมายนำรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 | 24 |
| ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกฎหมายนำรู้ กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติระหว่างก่อนเรียน กับหลังเรียน | 86 |
| ตาราง 3 ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกฎหมายนำรู้ กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับวิธีสอนปกติ | 86 |
| ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายนำรู้ กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับวิธีสอนปกติ | 87 |
| ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายนำรู้ กลุ่มสารการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่าง วิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับวิธีสอนปกติ | 88 |

สารบัญภาพ

| | หน้า |
|----------------------------------|------|
| ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย | 10 |
| ภาพ 2 องค์ประกอบของเจตคติ | 50 |
| ภาพ 3 แบบแผนการทดลอง | 78 |